

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instiț. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.** □□□□□□□□ Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Cuvinte Regale. — Intre propaganda culturală și propaganda economică. — Dr. Nicolae Vecerde. — Problemele tragice ale căilor de comunicație. — O nouă orientare a politicii noastre petrolifere. — Excedentul bugetar. — Devize negociabile. — *Cronica*: † Ioan Murăroiu. † Simeon Balea. Retragerea monedelor de 250 Lei

CUVINTE REGALE.

Sunt atâtea de făcut în satele noastre! Este o operă nesfârșit de mare de realizat, dar mai presus de toate o operă de adâncă dragoste și de adâncă pricepere.

Ne-am angajat la o bătălie. Aci la centru este statul major, dar, voi sunteți mulțimea oștirii; și oricât de bun ar fi un stat major, fără execuția precisă și hotărâtă a oștirii întregi, nu se poate câștiga o bătălie. Cu concursul vostru și cu munca voastră Eu sunt absolut convins că vom învinge în această mare bătălie, care este o bătălie de ridicare a Neamului, o bătălie de însănătoșire trupească și sufletească a întregului Meu popor.

Intre propaganda culturală și propaganda economică.

În lung și largul satelor românești se desfășoară, duminical și cu toate prilejurile sărbătorești, o intensă propagandă de ordin cultural.

Pe acest teren activează, cu deosebită râvnă, atâtea din societățile noastre culturale, cercurile învățătorești, cercurile preoțești, grupuri de studenți și de școlari și atâtea entuziaști pentru ridicarea poporului. Însăși obiectivul acestei acțiuni, ridicarea poporului, ne arată că se recunoaște că poporul nostru, adică *țărâna*, e într'o situație dintre cele mai inferioare, în întunec, în mizerie, în boale, cum spunea Coșbuc „puritate cu anii”, în sărăcie, în sfârșit că traiul ei e din cale afară de amar.

Acestea fiind temeiurile dela care pleacă orice acțiune pentru ridicarea poporului, fiindcă dacă ar fi altfel nu și-ar mai avea sens nicio activitate de această natură, e firesc deci să urmărim cum se desfășoară propaganda culturală menită să contribuie la ridicarea poporului și să vedem dacă această propagandă e *suficientă* pentru realizarea acestui ideal.

Propaganda culturală, pentru care se cheltuiesc atâtea bani și atâtea energie, contribuie, ea într'adevăr la îmbunătățirea vieții țărănești, le deschide țărănilor dru-

muri noi de prosperitate, le creiază posibilități de ridicare reală?

Propaganda culturală, care se desfășoară cu atâta intensitate, ajută ea într'adevăr pe țăran să se descurce cu mai multă ușurință de multele lui ne cazuri, îl înarmează în lupta cu mizeria, cu sărăcia, îi dă ajutor pentru a-și birui stomacul ridicându-se în sfera încântărilor sufletești?

Propaganda culturală, care se adresează atât de mult sufletului, învinge ea într'adevăr *materia* nevoilor țărănești, pentru a face din țărani cetitori buni de cărți și gazete, pasionați ascultători de conferințe, amatori de cinematograful și teatru, prețuitori de biblioteci și de case culturale? *Nu* hotărât *nu*, atâta timp cât propaganda culturală nu va fi decât un prilej sărbătoresc pentru a organiza producții teatrale, cu coruri și poezii, atâta timp cât propaganda culturală va fi o ocupație *duminicală*, când țărani se îmbracă frumos și stau pe ulițele satului, dispuși să asiste fără bani, la diferite spectacole, atâta timp cât propaganda culturală va urmări numai desfătarea sufletelor, prin festivități, sau prin ridicarea lui la înțelegerea unor idealuri și obligații morale și creștine.

Și din nefericire, cea mai mare parte a propagandei culturale se desfășoară după calapodul de mai sus, fiind o propagandă artistică, muzicală, morală, o propagandă emotivă, sentimentală, dar fără consecințe durabile pentru viața țărănească.

Țărănimea noastră e în primul rând săracă, robită traiului zilnic, cu multe griji familiare, cu o natalitate îmbelșugată, deci cu multe guri cari cer de mâncare, picioare cari se cer încălțate, trupuri cari cer haine, și în sfârșit toate nevoile îi stau călare pe grumaz; e apoi lipsită de o bună asistență sanitară, lăsată pradă atâtor maladii necruțătoare, cu o mortalitate infantilă înspăimântătoare, și fără o educație biopolitică pe care să o urmeze; țărănimea nu și-a însușit apoi nici cele mai elementare cunoștințe pentru a face față nevoilor ei în contactul cu autoritățile, fiind robită tuturor acelorora de care depinde rezolvarea dezideratelor și trebuințelor ei de această natură, iar din punct de vedere economic

e încă departe de a ști și de a putea să utilizeze toată forța producătoare a pământului și a produselor lui.

Acestea sunt durerile țăranimii și numai atunci vom ridica-o când aceste nevoi nu vor mai exista.

Mai înainte de poezie și de teatru, țaranului îi trebuie o ordonată viață economică, din care să-și scoată din belșug cele necesare pentru traiul zilnic. Nu e nefericit țaranul, care n'a auzit niciodată un cor pe patru voci, care n'a citit niciodată vreo carte, dar care poate asigura femeii și copiilor săi hrana și hainele de toate zilele. Și iarăși nu putem socoti fericit pe țaranul, care s'a desfătat două ceasuri la producția teatrală, dar a cărui familie e infectată de tuberculoză și din lipsă de mijloace, el n'o poate salva.

Propaganda culturală trebuie să se intereseze în primul rând de aceste lucruri, trebuie să găsească puteri pentru a vindeca unele din ele, și în general, trebuie să creieze atmosfera potrivită unei ridicări adevărate a poporului.

În loc să lățească pentru ce propaganda culturală trebuie să acționeze mână în mână cu propaganda economică, cu organizațiile economice, cu economiștii, și împreună să chibzuiască asupra tuturor nevoilor țărănimii.

Cât de lipsit de simțul realităților e propagandistul, care vine și se plânge în fața poporului de prea mulții noștri neștiutori de carte, de prea puținii noștri cititori, de necercetarea bibliotecilor sătești, comparând aceste stări cu cele din Elveția, Olanda sau Danemarca, unde țărănimea nu are niciun alfabet, și unde acțiunile culturale sunt atât de călduros îmbrățișate, dar când nu spune acest propagandist cât e de puternic organizată, economică, țărănimea de acolo, pe lângă primitivismul dela noi!

Un singur exemplu, România e țară agricolă care se ocupă într'o mare măsură cu creșterea vitelor, deci cu o populație care are în această ramură de economie, singurul ei izvor de venit, singurul câștig și... toate riscurile. Cu ce e asigurat crescătorul de porci, păstorul de boi, ciobanul de oi, pentru viața animalelor sale? În Elveția, țară de opt ori mai mică decât România, sunt peste o mie de societăți de asigurare

pentru animalele de muncă, de hrană și de prăsilă. Crescătorul de vite de acolo merge la sigur. Câte societăți de acest fel avem în România? Nici una! Abia pe ici pe colo, cu ocazia unor anumite lucrări, unde se întrebuințează animale, se asigură animalele pe durata lucrărilor. În colo totul rămâne în grija destinului.

Înfloritoarea viață economică din Elveția, Olanda și Danemarca poate susține și o frumoasă viață culturală, fiindcă locuitorii au un trai mai bun și mai fihnit.

Propagandiștii noștri culturali ar face cu mult mai bine dacă energia ce o risipește pentru formarea unui cor pe patru voci, sau pentru învățarea unei piese de teatru, ar întrebuința-o pentru înființarea unei asemenea societăți, sau pentru popularizarea mijloacelor prin care se pot mări posibilitățile de câștig.

Pentru a fi un om moral, cetățean conștient și român, gata de orice sacrificiu, e neapărată nevoie să învingi în lupta cu nevoile omenești ale vieții, pentru a fi o națiune de oșel, e neapărată nevoie să dispară constatarea că „țara e bogată, poporul e sărac” și să nu se mai audă cântecul „munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă în poartă”.

Iată ceea ce nu trebuie să piardă din vedere propaganda culturală și iată ceea ce trebuie să urmărească.

Înainte de teatru și de cântec, să se lupte pentru un trai mai omenesc, pentru o viață economică mai productivă, pentru învățarea țaranului cum să priceapă dreptul și obligațiile autorităților, în sfârșit pentru tot ce-l poate întări materialicește. Când această etapă va fi parcursă, când țărănimea va avea o bună stare economică, atunci, deabia atunci, cântările și poezia, teatrul și toate festivitățile, își vor putea desfășura întreaga lor frumusețe fiind înțelese și prețuite așa după cum merită.

Până atunci rămân numai ca admirabile străduințe și minunate pilde de muncă și voință, fără a avea însă consecințele așteptate și cari, în alt mediu, ar fi așa de satisfăcătoare.

VASILE NETEA.

Dr. Nicolae Vecerdea.

Luni, la 7 Noembrie a. e., l-am condus la locașul de veci pe bunul Român care a fost Dr. Nicolae Vecerdea. Înainte cu câteva săptămâni îl vedeam încă vesel, făcându-și plimbările sale „Sub Arini”, și azi ni-a rămas numai amintirea unui om vrednic.

Defunctul s'a născut la 1861 în comuna Topârcea, jud. Sibiu, dintr'o modestă familie de țărani. A avut mult de luptat în viața sa, cu împrejurări măștere, până ce s'a putut afirma într'o carieră liberă ca avocat. El a avut însă ambiția de a merge înainte, și împrejurările cari ne-au dat pe un Gozsdu, i-au mai ușurat sarcina. A fost un student eminent, și a reușit să primească o bursă din fundațiunea amintitului, așa că i s'a dat posibilitatea de a termina studiile sale la facultatea juridică din capitala de atunci, Budapesta.

Nu mult timp după terminarea studiilor sale, s'a căsătorit luând în căsătorie pe fiica Eugenia, a regretatului profesor și pedagog Ioan Popescu, dela Seminarul Andreian. În anul 1901 s'a lăsat de advocatură, și a fost angajat ca secretar la banca „Albina” în Sibiu, mai apoi în anul 1903 a trecut la Brașov ca director al sucursalei de acolo. A făcut parte din toate corporațiunile noastre bisericesti și culturale. Om activ, el s'a manifestat cu talent în diferite aspecte ale omului intelectual. Astfel ca conferențiar în cadrele „Astrei” din Sibiu, apoi ca publicist prin diferite ziare și reviste, dar mai cu seamă în „Gazeta Transilvaniei”, pentru a cărei menținere și organizare și-a câștigat mari merite. Îl vedem apoi scriind opuri juridice, printre cari o broșură despre situația juridică a averilor „Universității săsești”.

În anul 1916, după ocuparea Brașovului de armata română, a fost numit prefect de poliție al acestui oraș, și mai târziu prefect al județului Treiscaune. După retragerea trupelor române, a trecut și el în Moldova, și a stat acolo până la terminarea războiului. După războiu a fost ales în parlamentul român ca senator, și nu mult mai târziu, părăsind cariera politică, este numit consilier la înalta

Curte de Casație și Justiție, unde a rămas până la pensionarea sa. În calitate de consilier el a adus un aport prețios în această înaltă corporațiune, prin experiența sa de viață și prin cunoștințele sale practice pe teren legislativ transilvănean.

După trecerea la pensiuine, a început să fixeze în memoriile sale interesante evenimente la cari a fost martor ocular în lunga sa viață. Aceste memorii precum și vasta corespondență avută cu persoane marcante ale vieții noastre publice, vor fi publicate la timpul său sub îngrijirea neconsolatei sale văduve.

Dr. Nicolae Vecerdea nu a fost o persoană gălăgioasă, care cu gesturi extravagante să-și croiască drumul spre înălțimi. Din contră, a înaintat încet și cu muncă tenace. Nu a dat lovituri mari nici ca prefect sau senator. În funcțiunile acestea de încredere a dat dovadă de sârguință și cinste, calități indispensabile pentru o persoană pusă în fruntea unor instituții cu caracter public, și dacă a adunat o avere frumoasă, aceasta este a se atribui zeiței Fortuna, care la primit în grațiile sale, și vieții sobre și modeste pe care a trăit-o împreună cu soția sa.

Dr. Nicolae Vecerdea nu a rămas nerecunoscător Fundațiunei Gozsdu, și a finit să se revanșeze prin instituirea unei fundațiuni de două milioane Lei, pe numele Nicolae și Eugenia Vecerdea, din care să fie ajutați elevi săraci dar vrednici ai Liceului Gheorghe Lazăr. Aceasta poate și din motivul, că neavând ei copii proprii, să reverse binefacerea lor, asupra acelor cari prin suferințe sunt copiii sufletești ai lui Nicolae Vecerdea.

Viața noastră a Românilor dincoace de Munți, înainte de Unirea politică, a fost conerescută cu Biserica. Chiar socrul lui Nicolae Vecerdea a fost un om al Bisericii. Este deci foarte natural, și în linia mentalității defunctului, dacă nu a uitat nici Catedrala gr. ort. din Sibiu, pentru care a dăruit frumoasa sumă de Lei 300.000 — drept cheltueli de restaurare și întreținere. A mai lăsat apoi Lei 100.000 — bisericii și școlii din comuna sa natală.

În justa apreciere a meritelor lui Nicolae Vecerdea, i s'au conferit diferite decorații și ordine, dintre cari amintim:

Coroana României în grad de cavaler, Steaua României în grad de ofițer și comandor. În calitatea aceasta armata i-a dat salutul ultim prin o companie de onoare.

Prin frumoasa sa fundațiune de Lei 2 milioane Dr. Vecerdea și-a înscris și vecinicif numele între marii mecenaji ai poporului nostru.

Dumnezeu să-l odihnească!

Problemele tragice ale căilor de comunicație.

Sunt evenimente, cari se desfășoară în anonimatul în care se pregătesc marile prefaceri. Ele apar abia atunci când un moment grav apare în mersul normal al lucrurilor. Până atunci rămân invizibile, deși pline de consecințe în fiecare moment, doar legătura între cauză și efect rămâne neștiută.

Numai dezastroasa campanie a lui Napoleon în Rusia a scos la iveală marile lipsuri ale căilor de comunicație în imensul imperiu moscovit. Dar nu numai pentru Napoleon, lipsa posibilităților de transport a fost fatală ci chiar și pentru Ruși, atunci când au fost obligați să facă față puterilor occidentale în războiul Crimeiei, și când lipsa căilor de comunicație a făcut imposibilă aducerea de trupe suficiente pe terenul operațiunilor.

În vremuri pașnice, toate aceste situații tragice, nu sunt vizibile. Par chiar a nu exista. Pentru oamenii cari nu caută să pătrundă realitatea lucrurilor, o lipsă de manifestare violentă este egală cu inactivitatea. Dacă cineva nu strigă, nimeni nu se interesează de el, nici măcar cât se interesează de cel ce strigă fără să aibe vreun motiv.

Din cauza aceasta problema căilor de comunicație, în interesul păcii și a unei dezvoltări morale și economice a unei regiuni, nu interesează pe oamenii învățați să judece numai aparențele strigătoare.

Dar nu sunt mai puțin tragice urmările lipsei unor căi de comunicație potrivite între diferitele regiuni ale țării. Inchipuivă o regiune locuită de oameni harnici și buni, lipsită de legături cu restul țării.

Atâta vreme cât nu știe nimeni de serviciile pe cari le-ar putea aduce oamenii și regiunea aceia restului țării, tragicul deși există, el e în aparență inexistent. Toată truda inutilă a acelor oameni, nu emoționează pe nimeni și nici chiar pe ei cari poate nu știu de posibilitatea unui *mai bine*.

Existența unor căi de comunicație, ar schimba complet fața lucrurilor, s'ar permite schimbul de valori economice și morale și fața acelei regiuni ar deveni altfel.

O istorie a lumii văzută prin prisma dezvoltării căilor de comunicație, ar aduce argumente puternice în favoarea unei politici conștiente a transporturilor. Pe lângă aceasta ar fi și deosebit de instructivă. Istoria descoperirii Americii și a căilor de comunicație către ea, a schimbat complet orientarea lumii vechi și tot viitorul ei. Drumul pe apă către Indii sau tăierea mai recentă a istmului de Suez, au dus la rezultate similare, capitale în dezvoltarea economiei, mondiale.

Căile de comunicații în oceanul acestei omeniri frământate, formează arterele prin care se face schimbul necesar unei omogenități tot mai importante, a acestei omeniri.

Azi se recunoaște în primul loc importanța economică a căilor de comunicație și se urmăresc în special aceste considerații. Turburările politice ale lumii din ultimii ani, au adăugat preocupărilor economice și acele strategice, cari nu au lipsit nici până acum, deși mai puțin considerate.

Se recunoaște însă mai puțin, mai ales azi, valoarea morală a legăturilor cari trebuiesc să existe, mai ales în interiorul aceleiași națiuni.

Nu e drept să se neglijeze nici unul dintre acești trei factori, economic, moral și strategic în considerațiile asupra căilor de comunicație. Atunci când, problema unor legături convenabile nu e suficient studiată și deci nu e rezolvată, suferă de o potrivă cei trei factori arătați mai sus și cari sunt deosebit de importanți în viața unei țări.

Nu trebuie insistat cu exemple istorice sau de altă natură, pentru a se dovedi cele de mai sus. Lucrurile sunt prea evidente, fapt care totuși nu e suficient, căci altfel nu am mai fi și azi încă în Ardeal, în aceeași situație dificilă în ce privește căile de comunicație cu restul țării românești.

Să nu se încerce o acuzare de regionalism cum se face de atâtea ori, la orice încercare de lămurire a situației speciale a Ardealului în cadrul țării românești. Noi afirmăm aici clar și neîndoios, că dorim din tot sufletul o unitate cât mai perfectă a Ardealului cu restul țării românești.

Dar dacă noi o dorim, o vom și realiza, cu toate greutățile și condițiile dificile cari au existat până acum. O scurtă examinare a situației legăturilor Ardealului cu restul țării, va evidenția ușor aspectele tragice ale acestei probleme rămase deschise și în ziua de azi.

Legătura de cale ferată?...

O singură linie principală: cea dela Predeal, care leagă Ardealul de București și prin București, excentric plasată, de restul țării. Un ardelean care vrea să meargă în orice parte a țării, trebuie să treacă prin București (Faptul că poate trece numai până la Ploești sau Chitila, nu schimbă nimic din situație). Cine ar trece cu trenul pentru Cernăuți sau Bucovina pe nesfârșita linie care merge dela Cluj prin Tg.

Mureș către Galați? E mai rapid și mai comod drumul ocolit prin București. Și dacă dela Cluj poate mai trece cineva și pe la Petru Rareș, din restul Ardealului, acea legătură e absolut impracticabilă.

De atâți amar de ani se vorbește de tunelul dela Teliu, mereu neisprăvit. Și cât de mult ar scurta drumul Ardealului la Marea Neagră o astfel de linie de cale ferată.

Dar linia ferată Râmnicu Vâlci la Curtea de Argeș? Cine mai crede azi că se face linia asta? Nici terasamentul continu amenințat de stâncile dela Lotru, nu oferă siguranță suficientă unei circulații mai active pe linia ocolitoare pe la Piatra Olt.

Dela Sibiu la București 12 ore și la Craiova aproape 10 ore.

Linia Bumbăști-Livezeni, care să facă legătură cu bazinul carbonifer din Valea Jiului, așteaptă încă să vadă terminați cei câțiva kilometri cari mai lipsesc.

Nicăieri nu se vede un început serios de terminare a unei căi de comunicație mai perfecte. Nici dublarea liniei de enorm trafic Ploești-Brașov, nu e dincolo de proiect. Se vorbește însă deja de electricarea ei.

În loc de 6 legături absolut necesare ale Ardealului cu restul țării 2 către Moldova de Nord și de Sud și 4 în partea de Sud a Carpaților, abia avem una supra aglomerată, și două imperfecte în ce privește economie de timp și valoarea materială a traseului.

Dar legăturile nu ar trebui limitate aici. Nesfârșit mai tragică e izolarea în care zac Munții Apuseni, fără legătură de cale ferată (Turda-Abrud 8 ore!) fără drumuri, fără căi de apă. Și câte comisiuni și comisari n'au fost la fața locului!

În Germania s'a terminat zilele acestea un canal interior de 460 Km. lungime, care leagă bazinul Ruhr-ului cu mijlocul Germaniei și a Berlinului.

Oltul nostru își rostogolește tot pustiu valurile care ar duce cu atâta dragoste, la vale, bogățiile Ardealului. Și ce ușor s'ar putea face Oltul navigabil, cu cât de puțină cheltuială față de enormele canale cari străbat Franța, Olanda sau Germania. ¹⁾

Nu poate să se înfrățească, decât trecând prin Cehoslovacia și Polonia, un maramureșan cu un bucovinean, și la fel toată câmpia Transilvaniei, e lipsită de o legătură directă cu Țara lui Ștefan cel Mare.

Și Olteanul nu vine nici când în țara Făgărașului sau a Amlașului și cei de aici coboară azi spre șes pare că mai greu decât atunci când negustorii din margine au umplut toate târgurile de pe malurile Oltului, până la Dunăre cu prăvăliile lor.

În fața acestor fapte, am putea întreba cine e regionalist? Cine putea și trebuia să facă aceste legături indispensabile unei adevărate unități naționale? Cine nu le-a făcut și nu le face, comite acea tragică eroare care nu va fi vizibilă pentru toată lumea decât când va fi prea târziu.

¹⁾ Încercări de navigație pe Olt, de C. Netta.

Unde sunt drumurile pe cari să meargă azi camioanele și mâine tancurile. Iarăși avem unul singur, când ar trebui să fie măcar de două ori atâtea câte căi ferate sunt.

Cei douăzeci de ani de lipsă de căi de comunicație suficientă, închid în ei un început de tragedie care mie îmi e groază să-l desvălu.

Am expus numai fapte și m'am ferit de a arăta consecințe. Se pare că totuși în ceasul al 12-lea începe să se vadă toată realitatea, așa cum e ea, cum nu ar fi trebuit să fie.

Dr. N. N. PETRA.

O nouă orientare a politicii noastre petrolifere.

În rev. *Moniteur du Pétrole Roumain* din 1 și 15 Iulie crt, dl ing. G. Rarincescu publică un articol de deosebită însemnătate asupra rolului pe care îl are petrolul în economia și apărarea națională.

După ce afirmă că în situația actuală a progreselor tehnice, fără petrol nu se poate asigura circulația bunurilor, D-sa subliniază că în România (deocamdată fără producătoare de petrol), importanța acestui valoros combustibil este mult mai mare ca în alte țări și datorită condițiilor specifice ale țării, capătă un aspect cu totul special.

Stabilirea condițiilor de exploatare a zăcămintelor trebuie să fie întotdeauna în funcție de disponibilitățile existente, ținând seamă de progresele tehnice, de satisfacerea nevoilor noastre economice și mai ales de asigurarea transporturilor, privind apărarea națională.

În coloanele acestei prețioase reviste am susținut că numai astfel se poate folosi cu câștig pentru națiune, această bogăție națională și faptul acesta ne bucură cu atât mai mult, cu cât vine și dela dl Ing. G. Rarincescu, Directorul Energiei din Ministerul Economiei Naționale, de păreri cărora credem că se va ține seamă la modificarea actualei legislații miniere.

Sperăm deci că rezervele petrolifere ale țării noastre să fie pe viitor cruțate, iar exploatarea actualilor perimetre să se facă numai cu executarea completă a lucrărilor de exploatare, în regiuni mai depărtate, necunoscute și nu în apropierea șantierelor productive, ca până acum.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât și d-sa demonstrează că producția viitoare (totală) a zăcămintelor petrolifere ale României nu va întrece 95 milioane tone și față de ritmul actual al exploatării, abia ar ajunge 10—11 ani, adică ceea ce am susținut și noi în Nr. 3 din anul curent al Revistei Generale de Comerț și Contabilitate.

Dacă nu se vor descoperi zăcăminte noi, viitorul dezvoltării noastre industriale va fi foarte întunecat. Nu numai că ne vor lipsi devizele atât de necesare

economiei naționale, în special pentru procurarea armamentului modern în caz de războiu, dar necesitățile consumului nostru intern în continuă creștere dela războiu (și care arată un spor de 9% în primele luni ale anului curent), nu vor putea fi satisfăcute decât prin importul produselor petrolifere, fie din U. R. S. S., fie din Irak sau Iran, țări cu mari rezerve de petrol. Să nu uităm că România cu 20 milioane locuitori abia are 33.500 automobile cu un consum de abia 7 litri petrol anual de fiecare locuitor, pe când Statele Unite la 129 milioane locuitori, posedă peste 29 milioane automobile cu un consum anual de 500 kgr. produse petrolifere de fiecare locuitor.

Mecanizarea muncilor agricole precum și refacerea drumurilor noastre, care atrage după sine creșterea circulației automobile, vor mări tot mai mult acest consum.

Examinând statistica comerțului exterior pe primul semestru al anului 1938, constatăm că exportul produselor noastre petrolifere a scăzut cantitativ cu peste 30%, acelaș procent cu care s'a micșorat și exportul total al României.

Dat fiind faptul că prețurile fob Constanța sunt superioare încă celor americane (fob. Golf) din cauza urcării navlurilor, România se găsește în acelaș stadiu ca și anul trecut. Notăm însă deosebirea că scăderea generală a prețurilor produselor petrolifere a atras după sine și micșorarea prețului țițeiului dela 17.000 Lei vagonul la circa 8.800 Lei vagonul, cu tendința de stabilizare în jurul acestui preț.

În consecință vor intra mai puține devize în țară și speranța unei îndreptări n'ar putea veni decât dela exportul grâului, care a avut o recoltă record în anul 1938.

Observăm că cei mai buni clienți ai petrolului nostru sunt Germanii și Italianii, în timp ce exportul nostru pe piețele engleze și franceze scade treptat.

Cauza nu poate fi desigur decât excesul de producție din Iran pentru Englezi și prelucrarea țițeiului din Irak de către rafinăriile franceze.

Dunărea, această arteră minunată de navigație pentru noi, ne poate atenua aceste pierderi prin câștigarea definitivă a piețelor din Europa Centrală și în special aprovizionarea aliaților noștri din Mica Ințelegere.

Construirea conductei de benzină, Ploești—Constanța sau Giurgiu ar stimula desigur mărirea porției de benzină extrasă din țiței, astăzi încă foarte inferioară față de Statele Unite.

Aceasta ar aduce și dezvoltarea instalațiilor de cracking și hidrogenare, care vor putea compensa în oarecare măsură scăderea masivă a producției țițeiului românesc, prin o mai bună valorificare a derivatelor obținute.

Problema stocării păcurei încurcă mult socotelele societăților noastre petrolifere și ele abia în-

drăznesc una câte una, să-și modernizeze rafinările, în scopul de a obține cât mai multă benzină de calitate, cât mai superioară, prin mărirea indicelui octanic.

Pentru a vedea deosebirea subliniem faptul că întrebuițarea unui carburant de 100 octani permite o sporire de putere a motorului cu 30% de carburantul obținut de 80 octani.

Aceasta prezintă o importanță extraordinară pentru aviație, care reclamă o calitate foarte superioară de benzină, în scopul alimentării numărului tot mai considerabil, de avioane.

După exemplul Italiei în Abisinia și în prezent Japonia în China, aviația are un cuvânt hotărâtor în câștigarea războiului modern.

De aci, dreptul Statului nostru de a proteja un patrimoniu public, impunând societăților să exploateze cât mai rațional zăcămintele de petrol, cu o deosebită grijă la folosirea gazelor de sonde, pentru a asigura — cât mai mult timp — presiunile interioare strzelor productive.

DEMETRU A. RĂDULESCU.

(Revista Gen. de Comerț și Contabilitate).

Excedentul bugetar.

Dl Mircea Cancicov, ministrul finanțelor, a publicat de curând o expunere cu privire la gestiunea finanțelor publice, după primul semestru de aplicare a bugetului general al Statului.

Este al treilea an de când dl Mircea Cancicov face asemenea expuneri, caracterizate printr-o claritate și sinceritate desăvârșite. Conducător de o justă concepție și anume că diferitele categorii sociale contributive, trebuesc complet informate asupra situației finanțelor publice, d-sa a făcut aceste expozee pe înțelesul tuturor și a primit aprobarea opiniei publice.

Deși decretat fără votul parlamentului, bugetul de acum a primit asentimentul tuturor categoriilor contributive, fiindcă nu a fost exagerat la venituri, pentru a justifica o risipă la cheltuieli, așa cum se făcea sub regimul partidelor politice. Dl Cancicov a introdus bugetele reale și metoda de a nu ascunde nimic din modul cum se întocmește și realizează bugetul. Țara este perfect informată asupra situației reale a finanțelor publice, și de aci, încrederea pe care opinia publică o arată d-lui Cancicov.

Astfel dl ministru al finanțelor arată fățiș că frământările interne dela sfârșitul anului 1937 și începutul anului 1938, au provocat o stagnare, și apoi o depresiune, care s'a transmis și bugetului Statului, ale cărui încasări au scăzut atunci cu peste 500.000.000 Lei lunar.

Criza a durat 45 de zile, în care s'a înregistrat o scădere totală de circa un miliard Lei.

Dl Cancicov nu neagă că situația a fost la un moment dat îngrijorătoare din punct de vedere bu-

getar. D-sa a luat însă atunci măsuri de redresare a încasărilor și de economii severe și a izbutit să domine situația. Cu toate acestea, își exprima grija că vom avea totuși un buget deficitar pe anul trecut.

Politica financiară a guvernului, de menținere a încrederii și stimulare a vieții economice, de cumpărare în angajarea cheltuielilor și de ordine, a învins însă criza de atunci și noul exercițiu bugetar se încheie acum cu un excedent apreciabil.

Politica financiară a guvernului a trecut cel mai sever și concludent examen.

Dl Cancicov nu face fraze; d-sa prezintă cifrele contului general de executare a bugetului general al Statului pe exercițiul 1937—38.

Este deasemeni de notat că acest cont a fost încheiat în termenul fixat de Legea contabilității publice și a fost depus pentru control, la Inalta Curte de Conturi.

„Este pentru a doua oară, spune dl Cancicov, când după războiu, ministrul de finanțe prezintă Inaltei Curți, în termenul legal pentru control, o asemenea dare de seamă“.

Prima oară, tot dl Mircea Cancicov era ministru de finanțe...

Cifrele au fost publicate și se cunosc. Pe lângă realitățile de ordin material pe care le înfățișează aceste cifre arată, în claritatea lor convingătoare, mai ales încrederea populației în regimul de ordine și propășire, a cărui funcționare este acum perfect înțată în conștiința publică.

Devize negociabile.

Pentru motive nu tocmai bine lămurite, Banca Națională a admis libera negociere a unei cote din devizele prohibite dela export. Această cotă variază după felul exportului și țara unde el s'a executat.

Această măsură privește mai ales legăturile noastre cu Anglia, țară pentru care B. N. R. nu mai acordă devize la cursul oficial de 483 + prima de 38% adică 665 Lei, ci obligă pe cumpărătorii din Anglia să-și procure devizele din târgul liber. Această măsură a determinat o mare scumpire a produselor ce se importau în general din Anglia (în special fire de lână și bumbac) și a cauzat pierderi mari importatorilor cari au angajat importuri la cursul vechiu al lirei Sterline.

Pentru Anglia, cotele disponibile lăsate de B. N. R. la libera negociere sunt:

a) O cotă de 20% care poate fi întrebuițată pentru plăți financiare, importuri din Dominioane;

b) O cotă de 40% care se poate întrebuițata pentru importuri din Anglia propriu zisă;

c) O cotă de 30% provenită din exporturi de cereale și care poate fi întrebuițată pentru importuri din orice țară.

Cota de 30% e cea mai interesantă și mai utilă dintre toate. Din cauza aceasta e mai căutată și cursul ei e mai urcat. Astfel cursul lirei în cota de 20% e de 1.260, cota 40% 1.011, și cota 30% de 1.440. Comparați aceste cursuri cu cele oficiale ale B. N. R. cuprinzând și prima de 38%.

Desigur că aceste cursuri sunt anormale. Ele s'au format din cauza necesităților importatorilor de devize, devize pe cari nu și le puteau procura pe altă cale.

Situația e anormală desigur — și dacă stabilitatea Leului nu poate fi atinsă, totuși ea poate creia în interiorul țării, un foarte grav dezechilibru de prețuri.

E o experiență care se face, și care încă nu a dat toate rezultatele din cari să se tragă o concluzie sigură.

Se pare totuși că ea nu dă toate rezultatele dorite. Deși nu se pune în discuție stabilitatea Leului, cel puțin în aparență, Leul pare depreciat, cu atât mai mult cu cât e vorba de o cotare oficială nu de una a bursei negre.

Aceste cursuri ale devizelor negociabile, nu prezintă adevărata valoare a Leului, bazată pe puterea lui de cumpărare internă și externă. E un curs forțat determinat de o sumă de factori, dintre cari pe unii i-am amintit.

Ar trebui, în orice caz, încercată o apropiere a valorii Leului — în orice sens — de cursul acestor devize negociabile, ca să nu avem un dezechilibru, care atât cât există, produce turburări pe piața internă.

Dr. N. N. P.

CRONICA.

† **Ioan Murăroiu**, funcționarul superior f. p. al băncii „Albina“, Sibiu, la Sucursala ei din Brașov a încetat din viață la 8 Noembrie a. e. în etate de 68 de ani.

A servit institutul „Albina“ cu credință, devotament și pricepere timp de 40 de ani până la pensionarea sa la 1932.

Aprecierea generală de care s'a bucurat răposatul în societatea brașoveană, o dovedesc și număratoarele funcțiilor, ce a ocupat după trecerea sa la binemeritata pensiuine și distincțiile, ce a posedat.

Astfel regretatul I. Murăroiu a fost:

Președintele Băncii populare „Brașovul“; membru fondator al Asociației „Avram Iancu“; președintele consiliului de cenzori al Casei Asigurărilor Sociale; censor al Băncii federale „Carpații“; censor al Societății „C. F. B.“ Brașov, etc., etc. Decorat cu Coroana României în gradul de ofițer, Medalia Meritul comerțului și industrial clasa I-a.

Dumnezeu să-l odihnească!

† **Simeon Balea**, președintele consiliului de administrație a băncii „Maramurășana“ S. A. din Sighet, a încetat din viață la 6 crt. Defunctul și-a câștigat mari merite în jurul fondării acestei bănci, și a jucat un mare rol în județul său în calitate de paroh și protopop, cât și ca deputat și mai apoi ca senator de Maramurăș. Pentru meritele sale pe teren economic și politic, a fost decorat cu „Răsplata Muncii“, „Coroana României“, „Steaua României“ și cu ordinul „Regele Ferdinand I“.

*

Retragerea monetelor de 250 Lei. *Dispozițiile Ministerului de Finanțe.* Ministerul de finanțe a trimis administrațiilor financiare de încasări și plăți normele suplimentare ce sunt de urmat până la 31 Decembrie a. e., în vederea retragerii cât mai complete a monedei de 250 Lei din circulație.

În acest scop se va reține de administrații în viitor absolut toate monetele ce se prezintă la ghișeu.

Cele bune vor fi primite în plata impozitelor sau — dacă prezentatorul lor n'are impozite de plătit, să fie preschimbate imediat cu alte monete metalice aflate în circulație.

Cele considerate dubioase sau false nu vor fi preschimbate, însă vor fi reținute provizoriu spre a fi înalțate laboratorului de chimie al monetăriei naționale, singurul în drept a decide dacă aceste monete pot fi preschimbate sau trebuie să fie desfigurare în cazul când sunt false. Pentru aceste piese a 250 Lei se va încheia de îndată un proces verbal de reținere provizorie, în trei exemplare, conform modelului alăturat.

Aceste procese verbale de reținere provizorie vor avea următoarea destinație: Primul exemplar se va înmâna contribuabilului, al doilea exemplar rămâne la ad. ție și al treilea exemplar se va închide împreună cu monetele respective într'un plic separat, pentru fiecare caz în parte și pe acest plic se va specifica: Nr. de ordine al procesului verbal de reținere provizorie care va începe cu Nr. 1; valoarea, numele și pronumele precum și adresa contribuabilului.

Monetăria națională va examina fiecare monedă și va desfigura monetele găsite false, emițând pe numele contribuabilului respectiv un proces verbal de constatare falsuri, care va cuprinde: numărul monetelor găsite false, numele contribuabilului și numărul cu care au fost desfigurare monetele false.

Monetele bune vor fi preschimbate chiar de către monetăria națională, iar echivalentul lor va fi consemnat la depuneri pe seama ad. ției respective, printr'o ad. ție financiară din Capitală.

Pentru monetele găsite bune se va achita contravaloarea din suma ce se va încasa în baza ordinului de restituire al Casei de depuneri.

Pentru monetele desfigurare de monetăria națională ca fiind false, se va preda procesul verbal de constatarea falsurilor întocmit pe numele contribuabilului respectiv. Monetele reținute prin procesele verbale de reținere provizorie, constituie un drept exclusiv al contribuabililor numai până ce Monetăria națională, prin specialiștii săi, se va pronunța dacă aceste monete sunt bune sau false.